

OFTA FRÅGADE FRÅGOR GÄLLANDE SKYDDSRUM OCH BEFOLKNINGSSKYDD

Vad är befolkningsskydd?

Syftet med befolkningsskydd är att skydda befolkningen mot skador som orsakas av krig och andra därmed jämförbara förhållanden samt att begränsa skadorna och lindra följderna av dem. Befolkningsskyddsuppgifter omfattar bland annat varning, evakuering och skydd av befolkningen i skyddsrum, släcknings- och räddningsverksamhet samt medicinalvård. Ansvaret för befolkningsskyddet ligger hos räddningsväsendet och hos de myndigheter som också under normala förhållanden har hand om motsvarande uppgifter.

Myndigheterna följer utvecklingen av världsläget kontinuerligt och effektiviserar beredskapen om det anses nödvändigt för att skydda befolkningen. Myndigheterna ger vid behov medborgarna instruktioner om eventuella kommande skyddsbehov i god tid och på ett antal olika sätt och via olika kanaler.

När skall det sökas skydd i skyddsrummet?

Man söker skydd i skyddsrummen efter att skyddet tagits i bruk, men först efter myndigheternas order. Innan skyddet tagits i bruk utgörs skyddseffekten endast av rummets strukturer. Till exempel är ventilationssystemen och skyddsrummets täthet inte automatiskt i funktion.

När tas skyddsrum i bruk?

Då skyddsrum tas i bruk sker det alltid efter ett myndighetsbeslut, varefter man har 72 timmar att sätta skyddsrummen i användningsskick. Ibruktagningen utförs av skyddsrummets skötare eller annan person som ansvarar för fastighetsskötseln.

Det bör finnas information om ibruktagning av skyddsrummet i fastighetens räddningsplan. Byggnadens ägare och innehavare ansvarar för skyddsrummets skötsel och underhåll.

Vem kan fungera som skötare av skyddsrummet?

Skyddsrummet skall ha en utnämnd och skolad skötare som ansvarar bland annat för skyddsrummets underhåll och ibruktagningen av skyddsrummet. Skyddsrummets skötare kan till exempel vara fastighetsunderhållets personal, men det är rekommenderat att skyddsrummets skötare är en person som bor eller vistas i fastigheten. I undantagsförhållanden fungerar skyddsrummets skötare i skyddsrummet.

Finns det skolning för skyddsrumsskötare?

Räddningsförbunden ordnar kurser för skyddsrumsskötare. På Västra Nylands område ordnar Uudenmaan Pelastusliitto och Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund kurser.

<https://upl.fi/turvallisuuden-edistaminen/kurssitarjotin/>

<https://www.fsbr.fi/sv/utbildning/foretagsutbildning/beredskapsutbildning/>

Var finns mitt skyddsrum?

Skyddsrum finns vanligtvis i samband med större husbolag eller arbetsplatser och används då av personer som bor eller arbetar i dessa fastigheter. Det finns också skyddsrumspatser i samband med offentliga utrymmen, såsom skolor och förskolor, där de också är avsedda för fastighetsanvändarnas behov.

I allmänhet ligger skyddsrummen i källaren, på marknivå eller som en del av separata byggnader, till exempel i samband med utomhusförråd. Skyddsrummen är markerade med den internationellt erkända markeringen för befolkningsskydd, som är en blå triangel på ett orange botten. I mindre husbolag och i egnahemshus finns vanligtvis inga skyddsrum.

Var finns allmänna skyddsrum?

På Västra Nylands område finns inga allmänna skyddsrum där invånare utan skyddsrum kunde skydda sig. Ifall man inte har en egen skyddsrumspatser är den primära åtgärden att söka skydd inomhus. Myndigheterna ger vid behov anvisningar om hur befolkningen skall agera. För att skydda befolkningen utan skyddsrumspatser kan också myndigheterna evakuera befolkningen från farozonen. Myndigheterna informerar om evakueringen av området är aktuellt.

Jag har ingen information om mitt skyddsrum, var kan jag hitta information?

Det är möjligt att husbolaget/fastigheten inte har skyddsrum eller reserverade skyddsplatser i andra fastigheter. Flera fastigheter kan också ha ett gemensamt skyddsrum. Om situationen är oklar kan information om skyddsrum eller skyddsplatser säkrast hittas i fastighetens räddningsplan eller i fastighetens bygglovsdokument.

Vad innebär att söka skydd inomhus?

Att söka skydd inomhus är en av verksamhetsmodellerna i farosituationer och är därför inte i sig relaterad till undantagsförhållanden eller krigshot. Man kan även söka skydd inomhus på grund av exempelvis en kemikalieolycka eller en närliggande brand. Då man söker skydd inomhus stängs dörrar, fönster, ventilationsöppningar och alla springor förseglas med exempelvis plastfolie eller silvertejp. Om fastigheten har mekanisk ventilation finns vanligtvis dess gula nödstoppknapp på väggen vid ingången. Myndigheterna kan ge uppmaning att söka skydd inomhus med den allmänna farosignalen och/eller med varningsmeddelanden i exempelvis TV eller via 112-appen.

Är skyddsrummet i skick? Täthetsprov och årliga tester

Granskning av skyddsrummet, där bland annat ventilationsanläggningen testas, skall utföras årligen. Dessutom skall ett täthetsprov utföras vart tionde år för att testa skyddsrummets funktionsduglighet. Ifall tidpunkten för de senaste underhållsåtgärderna och granskningarna är oklar ska dessa åtgärder utföras för att säkerställa skyddsrummets funktionsduglighet. Företag som utför underhållsåtgärder och granskningar kan exempelvis hittas med sökorden "skyddsrummets täthetsprov". Brister och fel som uppdagas vid granskningar och underhåll bör åtgärdas. Kostnader lönar sig att utreda innan åtgärder vidtas.

Vad skall tas med till skyddsrummet? Vad skall inte tas med?

JA: Mat för eget bruk i 2–3 dagar, dryck, personliga läkemedel och hygienartiklar, sängkläder (t.ex. sovsäck och liggunderlag), ficklampa och batterier samt jodtabletter. Du kan också ta med dig underhållning (böcker, spel, papper, pennor) och vid behov öronproppar.

NEJ: Husdjur, alkohol, droger, vapen, värmegenererande apparater (gasolkök, stormlykta osv.) och illaluktande produkter. Det är förbjudet att röka i skyddsrummet.

Reservförråd

En av de viktigaste sakerna som kommuninvånare kan göra för sin beredskap, bortsett från skyddsrummen, är att upprätthålla ett tillräckligt reservförråd. Reservförråden ger trygghet också vid mindre störningar, såsom strömavbrott eller sjukdomsfall.

Det är en bra idé att förbereda sig med reservförråd för till exempel långa strömavbrott, störningar i vattenförsörjningen eller störningar i betalningstrafiken. Det vore bra att reservera en tillräcklig mängd mat, drycker / behållare med lock för lagring av vatten, läkemedel, kontanter, laddad powerbank och annat man behöver för att klara sig i tre dagar.

Reservförråden kommer också till nytta då man behöver flytta sig till skyddsrummet, eftersom de boende bland annat måste ta med sig egen mat.

Allmän farosignal/ varning för befolkningen

En varning för befolkningen innefattar en varning via befolkningslarm genom den allmänna farosignalen. Den allmänna farosignalen är en signal som växlande stiger och sjunker och ges via larmanordningar för varning av befolkningen. Den allmänna farosignalen innefattar alltid ett varningsmeddelande som publiceras i radio och på myndigheternas beslut också i tv och text-TV.

När du hör den allmänna farosignalen ska du söka skydd inomhus och följa de instruktioner som ges via nyheterna och myndighetsmeddelanden. Kom ihåg att säkerställa nyheternas och meddelandenas ursprung. Tilläggsinformation om farosignalen: <https://pelastustoimi.fi/sv/hem-och-varldag/nodsituation/farosignal>

Allmän farosignal kan ges i situationer då befolkningen uppmanas att ta skydd inomhus. Larmanordningar för varning av befolkningen testas den första vardagsmåndagen i månaden kl. 12

Kommunernas beredskapsplaner

I Finland är olika aktörer väl förberedda på olika störningssituationer och det har uppgjorts planer för dem. Verksamheten vid olika typer av störningssituationer övas regelbundet.

Beredskapsplanerna innehåller vanligtvis information som skall hemlighållas och planerna är därför inte offentliga. Stadens/ kommunens säkerhetsplan eller andra planer som behandlar undantagsförhållanden kan dock finnas tillgängliga på städernas/ kommunernas websidor.

Läs mera

Västra Nylands räddningsverk - beredskap

<https://pelastustoimi.fi/sv/vastra-nyland/tjanster/beredskap>

Räddningsväsendet - beredskap och befolkningsskydd

<https://pelastustoimi.fi/sv/raddningsvasendet/beredskap/befolkningsskydd>

Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland - befolkningsskydd

<https://www.spek.fi/sv/sakerhet/brandsakerhet-och-beredskap-i-hemmet/befolkningsskydd/>

72 timmar - beredskapsrekommendation för privathushåll

<https://72timmar.fi>

Beredskapsutbildning

<https://www.fsbr.fi/sv/utbildning/foretagsutbildning/beredskapsutbildning/https://upl.fi/turvallisuuden-edistaminen/kurssitarjotin/>

Att varna befolkningen och den allmänna farosignalen

<https://pelastustoimi.fi/sv/hem-och-vardag/nodsituation/farosignal>